A mai szám ára az Uj Kelet Hetilapjával együtt 7 lej

Szerkesztőség kiad
hivatal és nyomd
Cluj-Kolozsvár, St. B
L. Pop. (Brassai-ut
Telefon: Szerk
és kiadóhivata
Zs. N. Sz. —

kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez cimzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre	— — 850
Félévre	— — 460
Negyedévre	— — 240
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	— 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra	— ck 35·—
Egy szám	— 1·50

1925 junius 5 Péntek | Cluj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 126 szám | 5685. Szivan 13

Ramasetter Róbert
Budapest
r 2. II. 8.

A klotür

Bratianu Jonel nem olyan legény, hogy megijedjen a maga árnyékától és a legsulyosabb harcokat is blazirt fölényességgel szokta kiparirozni. Egyszer életében — legalább igy mondják a beavatottak — mégis nagyon meg volt ijedve ez a vaskancellár-imitator. A saját maga győzelmétől ijedt meg a miniszterelnök, amikor hirül vette, hogy az urna-szemfényvesztéseknél szorgoskodó hihetetlenül ügyes büvészei tulon-tul sok liberális képviselőt juttattak be a parlamentbe és igy az ellenzéki képviselők számaránya jelentéktelenné zsugorodott össze.

Egy kis romantikus mélabu fogta el az alkotmány „hü" őrét, mert hiszen a legszebb hatalom sem ér sokat a megfelelő számu ellenzéki tiltakozások nélkül, és a legpompásabb reformok sem érnek semmit, ha azok minden akadály nélkül, érett almaképen hullanak a kormány, illetöleg a jobb sorsra méltó polgárság ölébe. A miniszterelnök azonban, kormányával egyetemben, hamarosan tultette magát ezen a kis ijedtségen, meg érzékeny fájdalmán is és közismert leleményességével hozzálátott ahhoz, hogy az adott helyzetet mennél jobban kiaknázhassa a kormány számára.

Igy állt elő az a helyzet, amire talán a világ egyetlen törvényhozásában sem volt példa, hogy a törvényhozó testület két háza egy vesszőváltoztatás nélkül szavazta meg a kormány valamennyi törvényjavaslatát. Nem is lehetett másképen, hiszen még ha az egész ellenzék egy táborba sorakozott volna, a kormánytöbbség még mindig imponáló fölénnyel verte volna az ellenzéket. De Bratianu Jonelnek polgári nyugalomra áhitozó lelke különben is irtózott a nagyobb izgalmaktól és ezért hüséges csatlósai gondoskodtak arról, hogy az ellenzéki fuzió létre ne jöhessen, nehogy a „lárma" tulságosan az idegeire menjen a kormánynak.

Mert a parlamenti ellenzék kietlen és fájdalmasan reménytelen akciója valóban nem volt egyéb lármánál. Egy-egy törvényjavaslat tárgyalásánál jóeszü és kulturált agyu ellenzéki szónokok kétségbeesetten sorakoztatták egymás mellé a legragyogóbb és leglogikusabb érveket, néha valósággal segélykiáltást hallattak az ország közvéleményéhez, nem használt semmit. Pusztába kiáltó szó maradt az ellenzék akciója, a hüséges mamelukok vagy el-elbóbiskoltak a dörgedelmes filippikák közepette, vagy pedig rosszindulatu módon zavarták meg az éles támadó beszédeket, a végén pedig elcammogtak az urnákhoz, hogy beléhelyezzék a boldogitó igent jelentő fehér golyót. A törvényjavaslatot mindig megszavazták, az ellenzék pedig mindig megbukott.

Tulságosan kellemes azért ez az állapot sem volt a kormány urainak szemében. Az, ami a kamarában és a kamarán kivül az ellenzéki vezérek szájából elhangzott, másnap száz és százezer példányban jutott el az ország polgáraihoz és a kormány népszerüsége kezdett valóban kétes-értékü lenni. Bratianu Jonel valahogy ugy okoskodott, hogy a törvényjavaslatot igy is, ugyis megszavazzák, miért van akkor szükség az ellenzéki fecsegésre és légfőképen miért van arra szükség, hogy az ország közvéleménye megtudja, hogy vannak olyan képviselők is, akik értelmes, de elkeseredett harcot vivnak az adott javaslat törvényerőre emelkedése ellen. Es a miniszterelnök valóban rájött a legjobb és a legsimább megoldásra. A szokott bravuros technikával megszavaztatta a klotürt, szájkosarat adatott az ellenzéki képviselőknek. Ezentul legfeljebb egy ellenzéki képviselő sirhat, vagy jajveszékelhet, legfeljebb tiz percig, egy-egy szakasz tárgyalásánál, ugy sem fog rájuk hallgatni senki s amikor az elnök ur inteni fog, a mamelukok kezüknek az ég felé emelésével fogják jelezni, hogy a javaslatból törvény lett.

Egészen ötletes megoldása ez a parlamenti kérdésnek és főleg — ugylátszik — veszélytelen, ami eléggé nagy szó, különösen ha meggondoljuk, hogy akármelyik nyugati államban már egy ilyen klotürjavaslat beterjesztése is elegendő ok lett volna arra, hogy az illető kormány örökre távozzon helyéről. Van azután ennek a klotürnek amellett, hogy az ellenzék hangját elzárja a közvéleménytől, még egy másik pompás előnye is. Sietteti a törvényhozás munkáját. És ha eddig naponkint átlag egy uj törvénnyel lettünk gazdagabbak, most biztosak lehetünk abban, hogy ez a szám meg fog háromszorozódni. És a kormánynak ugylátszik szüksége van erre a sietségre is, mert még egy egész halom javaslatot akar tető alá hozni és ki tudja meddig teheti ezt. A kamara egy gyülés helyett ma már hármat tart naponta. A három gyülésen, a klotür értelmében, félannyi tiltakozó ellenzéki szó fog elhangzani, mint ennek előtte. Halotti csend lesz majd urrá a törvényhozótestület házában és ez lesz Bratianu Jonelnek második olyan győzelme, amelyiktől oka lesz megijedni, mert ez a halotti csend lesz a kormány bucsuztatója.

Oroszország ujabb hadikészülődései

A harmadik internacionalé föladta külföldi propagandáját. Szachalin szigetére bevonultak az oroszok

(Riga, junius 4. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Moszkvából érkező hirek szerint a népbiztosok tanácsának legujabb ülésén fontos döntéseket hoztak. Rykov, a népbiztosok tanácsának elnöke kijelentette, hogy a szovjet meg fogja szüntetni a harcot ugy a szociáldemokraták, mint a polgári haladó elemekkel szemben és uj platformot fog keresni arra, hogy ezekkel teljes megegyezést létesitsen, mert Oroszország ujabb veszedelmeknek néz elébe. E veszedelmeket leginkább a külföldön mindenütt erősödő reakció okozza, amely immár nemcsak Oroszországot készteti fokozottabb fegyverkezésre, hanem *a nem éppen legdemokratikusabb Lengyelországot is.* A harmadik internacionálénak fel kell adnia majd külföldi propagandáját és békét kell keresnie a külföld nem kommunista elemeivel is.

A német reakció mindjobban erősödik és amikor látjuk, hogy Hindenburgot — ugymond Rykov — milyen nogy többséggel választották meg, teljesen értjük, ha Lengyelország *megnégyszerezi fegyvergyártását* és *mindenképen felkészül határai védelmére.*

A szovjet elnöke ezután rátért az ujabb koncessziókra. Ismertette az angoloknak adott arany és vasérc kitermelési engedélyeket Uralban és a mangán koncessziókat, amelyek az orosz szovjet kincstárának nagy hasznot fognak hajtani. Amerika egyelőre még nem ismerte el a szovjetet, ez azonban már nem késhetik soká.

Csicserin az angol-orosz viszonyról tartott hosszabb expozét, amelynek során kifejtette, hogy Chamberlainnal olyan ujabb megegyezések történtek, amelyek a jóviszony kiépitésére Oroszország és Anglia között nagyon is alkalmasak. Egyuttal bejelentette, hogy Japán és Oroszország között Szachalin kiüritésére vonatkozólag az egyezményt már végre is hajtották és japán katonák Szachalin szigetének keleti részét már ki is üritették és az oroszok átvették Alexandrovszk városában a közigazgatást. A japánok a városban mindössze egy konzulátussal képviseltetik magukat.

Megismétlődött a kinai boxerlázadás

A nép fellázadt az európaiak ellen. A pekingi és shanghai egyetem diákjai szitják a mozgalmat A követségek elbarrikádozták magukat

(Sanghai, junius 4. *Az Uj Kelet tudsitójától.)* Jelentettük, hogy Kina főbb városaiban lázadások törtek ki, amelyek főleg az országban élő idegen állampolgárok, továbbá az Egyesült-Államok és Japán ellen irányulnak. A mozgalom a pekingi egyetemről indult ki, ahol a kinai diákok kizavarták az előadásokról európai kollégáikat. A mozgalom általában a régi boxerlázadásra emlékeztet. A rendőrség ezuttal is a legszélesebbkörü felhatalmazást kapta a zavargások elfojtására.

Bárkit előzetes felhivás nélkül lelőhetnek.

Ezért az idegen állampolgárok fegyvert hordanak magukkal és már eddig is többizben megtörtént, hogy az európaiak lelőtték a reájuk támadó diákokat. A zavargásokat a diákság éleszti. Tüntető felvonulásokat tartanak, amelyeken azt követelik, hogy Kina helyezze bojkott alá Angliát és Japánt és ne szállitson nekik élelmiszert.

A kinai kikötőkbe már napok óta nem futott be európai hajó. Sok olyan cikk, amely életszükségletét képezi Kinának, fekszik a nyilt tengeren veszteglő hajókon, anélkül, hogy partra raknák. Ennek következtében az országban rohamosan emelkednek az árak. A mozgalom erősen érezteti hatását a kereskedelmi és pénzügyi forgalomban is. A legtöbb bank bezárta pénztárait. Az európai negyedek körül őrségek cirkálnak, hogy a fehéreket megvédjék a kinai tömegek támadásától.

A vizvezetéki csatornákat a felkelők lövészárokká alakitották át. Az eddigi összeütközések során huszonegyen meghaltak, hatvanöten sulyosan megsebesültek.

Az európai cégeknél alkalmazott kinai munkások és tisztviselők sztrájkba léptek. Zavarok állottak be a városok világitásánál is és Sanghaira már a harmadik éjszaka teljes sötétség borul.

A lázadás következtében az európai követségek rendkivül veszélyeztetett helyzetbe jutottak.

A diplomáciai testület tagjai a szó szoros értelmében elbarrikádozták magukat és nem mozdulnak ki lakásukból.

Az amerikai követség táviratilag kért segitséget Washingtonból. A kinai külügyminisztérium ezzel kapcsolatban jegyzéket intézett a Kinában élő külföldi állampolgárokhoz és abban őket teszi felelőssé az eseményekért.

Peking, junius 4. A Pekingben székelő követségek közös értekezleten elhatározták, hogy Sanghaiban az idegen városrész védelmére kétezer katonát szállitanak a hadihajókról partra, mert az idegen-ellenes mozgalom méretei ezt föltétlenül szükségessé teszik.

Eddig ötszáz olasz és amerikai katona szállt partra.

Az amerikaiak elfoglalták az idegen városrész veszélyeztetett pontjait, ahol a kinai munkásság és diákság megtámadta őket. Különösen a színház ablakaiból lövöldöztek a tengerészekre, akik a tüzelésre gépfegyverekkel válaszoltak. Az időközben partra szállt ujabb amerikai csapatok hatszáz kinai lázadót fogtak el az európai városrészben.

IRÓK ÉS IRÁSOK

* * *

Else kisasszony

Arthur Schnitzler elbeszélése
(Paul Zsolnay Verlag Wien)

Schnitzler uj elbeszélése, az „Else kisasszony", az analitikai technika tekintetében teljesen ujszerü munka. De a probléma felállitásában és megoldásában egy rég elmult időé.

Schnitzler a következő esetet irja meg: egy fiatal leány, hogy apját a fegyháztól megmentse, pénzt kér családjuk egyik barátjától, aki rendelkezésére is bocsátja azt, — azzal a feltétellel, hogy a leány ruhátlanul mutassa meg magát neki. A lehetetlennek látszó jelenet valóban lejátszódik, még pedig egy előkelő szálloda zenetermében, ahol a történet azután be is fejeződik. A leány közvetlenül utána mérget vesz be és meghal.

Else kisasszony az asszimiláns zsidótársaság ama csoportjába tartozik, amelynek leányai egészen kifinomultak és nagyszerü intellektusok, de belső életükkel annyira feleméstették magukat, hogy nem birnak egy cseppnyi ellenállóerőt felszinre hozni, hanem teljesen beletörődnek a környezetükbe.

Ez a müveltség, amely az utolsó két nemzedék vérét ugy meghalványitotta és megritkitotta, pompás ellentétben áll az uj zsidó ifjuság szabad és öntudatos értelmével. Else kisasszony valóban destruktiv és örül, hogy az életből leáldozhat. És ezt éppen akkor teszi, amidőn a horizont másik hajlásán egy ujfényü faj kel fel és ivel magasra.

Az ilyen elfinomult, elidegződött zsidó leányokban mi már nem tükröződünk többé. A mi fiataljaink már nem kinozzák magukat és nem keresik az elmerülést. Konfliktusainkat szépen és okosan elsimitják és az, hogy ime itt egy ilyen amerikai párbajféle vivódik — istenem nekünk már nem is eset.

Schnitzler tudja ezt és azért irta meg Else kisasszony történetét. Pompás iró, egyetlen lélegzetben futunk át hatvan oldalon, ahogyan még csak a hasonló „Guszti hadnagy" sodort.

Igen, ő ismer bennünket. Ismeri a mi elmuló és születő embereinket.

S. NAGY LÁSZLÓ: JÓKAI SZERELMEI. A nagy magyar iró centennáriuma nemcsak ünnepségekre és emlékbeszédekre serkentett, hanem poétákat megdicsőitő költeményekre hangolt és prózairókat irói reminiszcenciákra. Ezek közül kétségtelenül kimagaslók S. Nagy László elbeszélései, amelyek Jókai életének legfordulatosabb momentumaiból vannak megalkotva. Az első novellában (Szép leányok kertje) a kamaszéveit éppen tulhaladott költőt mutatja be és a „tengerszemü hölgygyel" — Weiszmüller Franciskával — való elfogódott ismerkedését. Majd Jókai saját életének első regényét érzékelteti velünk és végig a férfikor vergődő, viaskodó, lebukó és ujra diadalmaskodó szerelmein át a Nagy Bellával való házasságáig. S. Nagy László pompásan tudta adni Jókai élete minden korszakának keresztmetszetét: az erkölcsöket, a derüt és szomoruságot. Ez és a megnemesült fantázia, amivel elibénk éleszti a magyar romantikának nagy reprezentánsát, a könyvnek irodalmi értéket ad és messze tulszárnyalja mindazokat a megemlékezéseket, amelyeket csak a Jókaihoz való kegyelet hozott létre, de nem egyuttal a tehetség is, amely nélkül voltaképen nem is szabadna egy nagy iró emléke fáklyáját meggyujtani.

KÖNYVUJDONSÁGOK. Tabéry: Szarvasbika 160, Benedek: Erdélyi történetek 160, Móricz: Pillangó 150, Lagerlöf: A Császár 140, L. Hermann: Maria Chapdelaine 160, P. Benoit: Atlantis 176, Gogoly: Tanyai esték 154, Wells; Bealby 120, Multatuli: Max Havenclar 198. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Véres munkászendülés Beregszászon

Két halott, több sebesült. Letartóztatták a kommunista párt vezetőit

(*Beregszász*, junius 4. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A beregszászi téglagyárakban hetek óta tart a sztrájk bérmozgalmak miatt. A megegyezési kisérletek mind a mai napig nem vezettek eredményre. A tárgyalások meghiusulása után a gyártulajdonosok idegenből hozott munkásokkal akartak dolgoztatni s a mult hét folyamán mintegy 80—100 főből álló ruszin munkáscsoport érkezett Ilosva környékéről. Ezek a munkások azonban a beregszászi munkások szóbeli agitációja következtében abbahagyták a munkát. A gyárak vezetősége uj munkásokról akart gondoskodni. Az uj munkásokért vasárnap délután három órakor külön vonat ment Irsavára s a következő személyvonattal 13 csendőr is kiutazott Irsava irányába.

Sztrájktörő munkások érkeznek

A sztrájkoló munkások tudomást szereztek a gyárigazgatók tervéről s megtudták azt is, mikor érkezik a különvonat az irsavai munkásokkal. A vonat megérkezése előtt a sztrájkolók ellepték a borzsavölgyi vasuti állomás környékét. Reichstadter rendőrtisztviselő vezetésével 24 emberből álló rendőri készültség is kivonult. Később csak néhány ember maradt az állomáson, a rendőrök nagyrésze Reichstadter vezetésével a Gyár-utca és a Borzsavölgyi vasut kereszteződéséhez indult, hogy biztositsa az idegen munkásoknak a gyárba való szabad bejutást.

A sztrájkoló munkások hangulata rendkivül izgatott volt. Amikor a négy kocsi idegen munkás megérkezett, a tömeg áttört a kordonon és a vasuti kocsikhoz igyekezett. A rendőrök erre utját állották a tömegnek s a gummibot igénybevételével a Gyár-utca irányába szoritották vissza a munkásokat. A munkások folyton azt követelték, hogy engedjék meg vezetőiknek, hogy az érkező munkásokkal szóbaálljanak s őket felvilágositsák. Ők nem akarják megtámadni a karhatalmat, csak tüntetni akarnak a sztrájktörők ellen.

Mikor a sztrájkolókat az uttestre szoritották vissza, a tömeg elkeseredettsége a végsőkig fokozódott. A vasuti kocsikra közápor hullott alá.

Sortüz a tüntetők ellen

Sürün repültek a kövek a vasuti kocsik felé s néhány kődarab a rendőröket s a csendőröket is érte, akik közül hatan meg is sebesültek. Erre Reichstadter rendőrtisztviselő tüzet vezényelt.

A csendőrök s a rendőrök a levegőbe lőttek, egy közvetlen közeltől jött golyó azonban özv. *Káposztás* Ferencnét sziven találta. A sortüzre halálos rémület szállta meg a tömeget, amely pillanat alatt szétrebbent. A munkások előhivták dr. Ságh Simon orvost az áldozathoz, de orvosi beavatkozásra — már nem volt szükség. Az áldozat azonnal szörnyet halt.

Beregszász lakosságának hangulata egész pünkösd éjjelén rendkivül izgatott volt. Fencl rendőrfogalmazó még az éj folyamán megkezdte a kihallgatásokat. Több munkással jegyzőkönyvet vett fel s kihallgatta a kommunista párt titkárát is.

Ma még nem lehet megállapitani a harc összes körülményeit. A vizsgálat a legapróbb részletekre is kitejed, hogy a felelősség kérdését tisztázza.

Letartóztatták a kommunista párt több tagját

A vasárnapi véres eseményekkel kapcsolatban a kommunista párt több tagját, köztük *Kaselyák* párttitkárt, *Petrás* Dezső polgármester-helyettest is, *Popovics* kömüvest és még három más munkást hétfőn reggel a rendőrség letartóztatta.

A vizsgálat megállapitotta, hogy Csizmarek munkás fejét fegyvertussal verték be Kapinszky

A chaszid bünhődése

— Igaz történet —

Irta Izsák Arnold 6

— Beszélj! És egy másik kisértet megrázta az öreg csalót.

— Ne-e-em lo-o-optam — dadogta.

— Hazudsz! A bünös csak te lehetsz itt közöttünk — dörmögte Mózes érces hangja. Aki itt ebben a templomban gyülekezett, az mind tiszta és földi bünöktől érintetlen szellem.

Az álchászid még mindig tagadott, de Mózes mind eröteljesebben követelte:

— Bevallani a bünt, mert ha egy pillanatig is vonakodsz tovább, akkor megragadunk és viszünk az alvilágba. Majd a pokol ördögei előtt meg fog nyilni konok szived!

— Kegyelemért könyörgök — nyögte, adjatok nekem kegyelmet!

— Szállj magadba és mondd el bünödet. Akkor kegyelmet nyersz.

Az öreg bünös megkönnyebbülve vallott. Elmondotta, hogy az elmult pénteken eljött hozzá egy Palesztinába vándorló zsidó és átadta összegyüjtött pénzét, hogy őrizze meg. Ő maga nem is rossz szándékkal vette át, de amikor otthon haszonleső, pénzsóvár felesége megtudta, hogy nála a pénz, nem nyugodott addig, amig rá nem vette, hogy a pénzt tartsa meg és ezen a pénzen házasitsa ki férjhezadó leányát. Nem tudott ellentállani az asszonyi kisértésnek.

— Nagy bün, gyalázatos nagy bün! — szólt elgondolkozva Mózes. Van-e nagyobb bün, mint kifosztani egy jóságos öreg embert, aki a Szentföldre igyekszik. Nem tudom van-e ilyesmi számára bünbocsánat.

— Én azt hiszem — szólalt meg valaki — mégis csak el kellene vinni őt le az alvilágba, tisztuljon meg ott büneitől. Már maga az, hogy asszony szavára hallgatott, is elég nagy bün ahhoz, hogy lekerüljön a pokol fenekére.

Mások azonban nem voltak ennyire szigoruak. Mózes pedig félrehivta a templom egyik sarkába a szellemeket, hogy a gonosz ember felől tanácskozzék velük.

Néhány perc mulva visszajött és kihirdette az itéletet.

— Te bünös halandó, a szellemek tanácsa ugy határozott, hogy megkegyelmezünk neked és életben hagyunk. Feltétel azonban, hogy itt a szent Tóra előtt a szináji tizparancsolat szövege láttára szent esküvel kötelezed magad, hogy utolsó fillérig visszaadod a zarándok pénzét. Azonfelül pedig kötelezed magad, hogy már a holnapi napon elhordod magad ebből a városból és nem fogsz élni álszenteskedő gonoszságokból, hanem becsületes munkából.

— Igérem, igérem, esküt teszek mindezekre, csak hagyjatok élni!

Az egyik szellem felolvasta az eskümintát: Én Chaim ben Arjé Dov — esküszöm itt a Tóra szine előtt az élő istenre . . .

Esküttétel után ujból hozzáfogtak a Tóra felolvasásához. És ime a Tóra nyolcadik parancsát akadálytalanul lehetett olvasni.

A Tórát visszaemelték a frigyszekrénybe, a szellemek gyülekezete pedig, ugy, amint volt, fehér taliszban, az éjszaka sötétjében hazakisérte lakására az álchászidot. A város némaságát csak az ebek vakkantása zavarta meg. Az utcán senki nem járt.

Az álchászid háza előtt megállottak.

Kopogás. Az asszony kidugta fejét az ablakon.

— Kinyitni — szólt egy kisérteties hang — amelynek parancsa elől nem lehetett kitérni.

Az asszony kinyitotta a kaput, a szellemek pedig ellepték a házat.

— Add elő a pénzt, asszony, — mondotta a templomszolga — gyorsan add elő, nem várhatunk sokáig.

Az asszony habozás nélkül, de reszketve az egyik ágy dunnájához ment, feltépte és kivette az ellopott pénzt. A szellemek valamelyike átolvasta. A pénzből egy fillér sem hiányzott. Előkerült azután a kis utitáska is, ebbe a szellemek sorjában belerakták a pénzt.

— — — — — — — — — — — — — —

Másnap a kis városban elterjedt a hir, hogy az elmult éjjel szellemek imádkoztak a templomban és ellátogattak az öreg csaló házába.

Csak a beavatottak tudták, hogy az éjféli jelenet a ravasz Duved müve volt. Néhány jóbarátjával együtt rendezte meg ezt az ügyes tréfát, amellyel sikerült visszaszereznie a zarándok pénzét és mi több, sikerült a községből kizavarnia a gonosz házaspárt. Ezek azonban soha életükben nem tudták meg, hogy a szellemjárás sikerült tréfa volt arra, hogy ők lehetetlenné váljanak.

Reb Slojme pedig boldogan folytatta utját Palesztina felé.

Vége.

téglagyári munkás fegyvertussal olyan sulyos ütést kapott, hogy beszélőképességét hosszabb időre elveszti. Györi József munkás hátulról kapott lövést.

A letartóztottakon kivül még 20 munkást tartóztattak le. Elkobozták a „Bereg-Máramarosi Hiradó“ rendkivüli kiadását, valamint az ungvári „Munkás ujság“ rendkivüli kiadását is.

Safrankó, Gáti, Mondok és Szedorják kommunista képviselők a helyszinre utaztak, hogy az esetet a helyszinen megvizsgálják.

Hőhullám az Egyesült-Államokban

Tizennyolcan meghaltak

(Newyork, junius 4. Az Uj Kelet tudósitójától.) Az Egyesült-Államok területén tegnap és ma kelet-nyugati irányban heves hőhullám vonult végig, amely tizennyolc áldozatot követelt. A hőség Milwaukeben érte el tetőpontját, ahol kilencen kaptak napszurást. Chicagoban hatan estek össze a nyilt utcán. Clevelandban hárman haltak meg. A meteorológiai intézetek jelentése szerint, évek óta ez volt a két legmelegebb nap az Egyesült-Államokban. A tengerparti városok hőmérsékletét lényegesen csökkentette a tengerről beáradó szél.

Megszavazták a klotür-törvényt

Az ellenzék óriási erőfeszitéseket tett a javaslat törvényerőre emelkedésének meggátlására

(Bucuresti-Bukarest, junius 4. Az Uj Kelet tudósitójától.) A kamara tegnap éjjeli ülése, az ellenzéki képviselők kétségbeesett tiltakozása ellenére, 204 szavazattal 40 ellenében megszavazta a házszabálymódositási javaslatot. Az ellenzék hallatlan erőfeszitésekkel küzdött a javaslat megszavazása ellen. Az ellenzéki pártok vezérei megrohanták az elnöki emelvényt és a szó szoros értelmében megakadályozták a klotür névszerinti megszavazását. A kamara elnöke tűrtette magát az ellenzéki obstrukción, az óriási zajban jelt adott a kezével, mire az összes többségi képviselők felemelték kezüket, jelezve véle, hogy a javaslatot elfogadják. Ezután a kétesértékü szavazás után, amelynek számszerinti eredményét is csak ugy találomra hirdette ki az elnök, a többség kivonult és magára hagyta az ámuló ellenzéket. A kormánypárt eljárása óriási dühre ingerelte az ellenzéki képviselőket. Filipescu elfoglalta az elnöki széket és Argetoianu felhivására — kijelentette, hogy a kormány eltávozott helyéről, hogy átadja helyét egy alkotmányos kormánynak. A liberális képviselők, akik ezt a csupán platónikus értékü enunciációt még az ajtóból hallották, a gunyszavak és a szidalmak özönével árasztották el a kormányosdit játszó ellenzéket.

A klotür-törvény szövege

A hirhedt klotürjavaslat teljes szószerinti szövegét egyébként itt ismertetjük:

— A jelenlegi házszabály 93-ik cikkelye a következő szakaszokkal bővül ki: Ha a kamara elnöke, vagy legalább ötven képviselő ugy látják, hogy az a mód, amellyel valamely törvénynek, vagy annak szakaszainak megvitatása történik, kétségtelenül a törvény megszavazásának megakadályozását, vagy a szavazás késleltetését célozza, joguk van az obstrukció eltörlésére szóló intézkedések alkalmazását kérni.

Ha ezt az intézkedést a kamara elnöke kéri, akkor a közlés szóbeli, ha képviselők kérik, ugy irásbeli kell legyen.

Abban a pillanatban, mihelyt a javaslatot beterjeszti valaki, csupán két képviselő kaphat szót, az egyik a javaslat mellett, a másik ellene és egyik sem beszélhet többet tizenöt percnél, amely után a kamara legalább kétharmad szótöbbséggel határoz a javaslat elfogadásáról.

Ha a kamara a javaslatot elfogadná, ugy az elnök bejelenti, hogy a törvényjavaslat vitáját felfüggeszti és fel fogja hivni a képviselőket, hogyha a javaslat valamelyik szakaszához függeléket akarnak beterjeszteni, ugy ezt a függeléket legalább tizenegy képviselő aláirásával ellátva, legkésőbb huszonnégy órán belül terjesszék a kamara irodája elé. A huszonnégy óra lejárta után a kamara semmiféle függeléket el nem fog fogadni, kivéve azt, amelyet maga a törvényjavaslat előadója fog beterjeszteni.

Csak tiz percig...

A kamara irodájához beterjesztett függeléket egy tizennyolc tagból álló bizottság fogja megvizsgálni. A bizottság jelentése után a kamara elnöke bejelenti, hogy a törvényjavaslat vitáját ujból megkezdik.

Az egyes szakaszok tárgyalásánál csupán egy képviselő szólhat a szakasz mellett, egy ellene, összesen tiz percig. A tizennyolctagu bizottság által elvetett függelékeket a kamara elnöke fel fogja olvasni és a jelenlevő képviselők vita nélkül, kézfelemeléssel fognak dönteni a függelék sorsáról. A bizottság által elfogadott függelékeket szintén vita nélkül kézfelemeléssel szavazzák meg, vagy vetik el.

Azon idő alatt, mig valamely szakasz vitája folyik, senki sem kaphat szót sem a házszabály, sem a napirend, sem személyes kérdésben.

A klotür-javaslat utolsó pontja a fegyelmi intézkedéseket szabályozza.

A klotür első alkalmazása

A kamara ma délelőtti ülését 9.40 órakor nyitotta meg Orleanu elnök. A jegyzőkönyv felolvasásánál, amikor azt olvassák, hogy *Vajda* az éjjeli ülésen nem kivánt élni a beszélés jogával, az ellenzék kórusban kiabálja:

— *Hazugság, hazugság, meghamisitották a jegyzőkönyvet.*

A zaj elültével felolvassák a kamara határozatát, mely szerint Sever Bocu nemzetipárti, dr. Lupu, Filipescu és Diaconescu parasztpárti képviselőket a parlament éjjeli ülésén tanusitott magatartásuk miatt fegyelmi elé állittatnak. *Óriási felháborodas fogadja a jelentést.*

Vajda a jegyzőkönyvhöz szólva, tiltakozik az ellen, hogy ő nem élt a szólásjoggal, sőt amikor beszélni akart, nem engedték szóhoz jutni.

Maniu: Miért nem engedték beszélni azokat, akik feliratkoztak?

Quintus alelnök: Berekesztettem a vitát, mert a többség ilyen értelmü határozatot fogadott el.

Maniu Quintushoz: Maga hallgasson, ugy viselkedett, mint egy fizetett bérenc.

Az elnök Maniut rendreutasitja.

Vajda: Ismételten hangsulyozom, hogy nem engedtek beszélni. A miniszteri székről kiadták az utasitást: terrorizálni kell az ellenzéki felszólalókat. Nevetségessé tették magukat liberális urak és ugy mentek a szavazó urna felé, mint a juhok.

Az ellenzék felhivja az elnök figyelmét arra, hogy *Janculescu* liberális az ellenzék padsorai előtt állandóan szidalmazza az ellenzéki képviselőket.

Az ellenzék a régi házszabályokhoz tartja magát

Vajda beszéde további folyamán rámutat arra, hogy a házszabálymódositás alkotmányellenes és ellenkezik a király akaratával. Bizonyos benne, hogy a király őfelsége sohasem fog szankcionálni ilyen törvényt. Az egész ország közvéleménye azt kivánja, hogy a király helyezkedjen a pártok fölé. Önök azt hiresztelték az egyesült ellenzéki pártról, hogy a király lenézi azt és hogy az Önök pártján van. Nem hisszük, hogy a király azok mellé álljon, akik a bajonettekre támaszkodva kormányoznak. Általános taps és helyeslés az ellenzék oldaláról.

Jorga emelkedik szólásra és az egyesült ellenzéki párt nevében a következő deklarációt olvassa fel: „Mivel a kormány, csakhogy agóniáját meghosszabbitsa, ahhoz a rendszabályhoz folyamodik, hogy a nép szabad akaratából választott képviselőket szájkosárral elhallgattassa, az ellenzéki pártok tiltakoznak ezen eljárás ellen és ezen tiltakozásukat az ország közvéleményéhez intézik. Az egyesült ellenzéki párt a módositott házszabályokat nemlétezőknek tekintik és tagjaik alkotmányos uton szerzett jogaikat a régi házszabályok alapján fogják folytatni. Kijelentik, hogy ehhez hasonló házszabály csakis alkotmányellenes uralom alatt történhetik meg s igy azzal az ország alkotmányát alapvető gondolata lett megsértve. A visszaélések és erőszakosságok, melyek az elmult kormányokat jellemezték, odáig juttatták az állapotokat, hogy messze vagyunk attól, hogy a külföld előtt alkotmányos államnak tünjünk fel. Az anarchiáért kizárólag a jelenlegi kormány felelős és a liberális párt, amely az anyagi és erkölcsi bukást elöidézte.

Lupu személyes ügyben kér szót, azonban sem az elnök, sem a többség nem engedi beszélni.

Filipescu a zsebéből egy csengőt vesz elé és azzal olyan lármát csap, hogy alig hallani valamit. A többség tiltakozik. A zaj elültével *Marzescu* igazságügyi miniszter emelkedik szólásra, hogy *Jorga* nyilatkozatára válaszoljon. Mindenekelőtt megállapitja, hogy nem ez az első ellenzéki kinyilatkozás a kormány által megszavazott törvényjavaslatokkal szemben. Ugyanezt tette az ellenzék akkor, amikor a koronázásról volt szó. Akkor is kijelentették, hogy a koronázást nem ismerik el.

Jorga és Maniu: Nem igaz, hazugság!

Marzescu: Kétségbevonom az ellenzék királyhüségét, mert szerinte, hogy valaki dinasztiaérzelmü legyen, első feltétele, hogy rendszerető legyen.

Az ellenzék tiltakozik Marzescu ilyen kijelentései ellen és célzatosnak, tendenciózusnak mondja.

Marzescu: Az ország közvéleménye a községi választások megejtését kivánja, ezért szükség volt a közigazgatási javaslatra. A miniszterelnök ur felkérte Önöket, hogy vegyenek részt a fontosabb javaslatok előkészitésében, de Önök visszautasitották a kollaborációt.

Branisteanu: Nem igaz!

Az „obstrukció“ első letörése

Jorga replikájában irónikusan vázolja a liberális kormány eddigi ténykedéseit, amelyekkel annyiszor dicsekszenek. Ismét visszautasitja azt a vádat, mintha az ellenzék obstrukciót csinálna.

Marzescu és Bratianu között incidens támad, melynek végeztével 30 képviselő aláirásával inditvány érkezik, hogy a Ház állapitsa meg, hogy az ellenzék obstruál. Minden tiltakozás ellenére szavazásra bocsátják a javaslatot és a kamara 208 szavazattal 4 ellenében konstatálja az obstrukciót. Csak többségiek szavaztak.

Lupu: Hiszen önök még a lefejeztetésükről szóló rendelkezést is megszavaznák.

Ezzel az ellenzék elhagyja a kamarát és nem vesz részt a további vitában. Az előadó felolvassa a fegyelmi bizottság itélkezését, melyszerint *Janculescu* liberális képviselőt tettleges bántalmazásért 10 ülésről kitiltották a kamarából. Ezzel az ülés véget ért.

A szenátus mai ülésén *Gropsani* a földmüvelésügyi miniszterhez intéz interpellációt, hogy Resica környékén 82 faluban nem alkalmazták még az agrárreformot, mert a kiosztó bizottság még nem szállott ki a helyszinre. Szemére veti a kormánynak, hogy nem veszi olyan figyelemmel a bánáti földkisajátitások ügyét, mint a regátban.

Cipeanu válaszában kijelenti, hogy megtette az intézkedéseket s hogy csak a bürokratizmus folytán késett ezeken a helyeken a földkiosztás. Kérésük jogos és már intézkedett is abban az irányban, hogy bizottság szálljon ki a helyszinére. Ami azon vádat illeti, hogy mostohábban kezelik a földkiosztást a Bánátban, mint a regátban, kijelenti, hogy ő is bánáti és már ezért sem lehet helytálló a vád.

Trufin kéri, hogy a földkisajátitásban részesültek eladási jogát módositsák. Ugyanis a rendelkezés kimondja, hogy a kisajátitott területek elővételi joga az államot illeti. Kéri, hogy az örökösök és a szomszédok eladhassanak, illetve vásárolhassanak kisajátitott telkeket anélkül, hogy az állam ragaszkodna elsőbbségi jogához.

Ghibanescu tiltakozik az ellen, hogy az egyházaktól vettek el földeket azért, hogy azokat kisajátitsák.

Pimen moldvai metropolita is csatlakozik Ghibanescu felszólalásához.

Cipeanu kijelenti, hogy ha tényleg történtek ilyen esetek, illetékes egyének jutottak a földekhez.

Magyar egyetemet, három főiskolát és tizenöt középiskolát követelnek a szlovenszkói magyarok

A csehszlovákiai magyar pártok memoranduma

(*Prága*, junius 4. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Csehszlovákia kisebbségi életében szintén az iskolakérdés az, amely jelenleg előtérben áll. A szlovenszkói magyar pártok tegnap memorandumot nyujtottak át a kormánynak, amelyben követelik, hogy állitsák fel az önálló magyar egyetemet, vagy pedig a pozsonyi szlovák egyetemen létesitsenek magyarnyelvü jogi és bölcsészeti fakultást. Követelik ezenkivül, hogy a kassai mezőgazdasági főiskolát ujra nyissák meg, engedélyezzék egy evangélikus és református teológia felállitását és létesitsenek magyar középiskolát Eperjesen, Rózsahegyen, Löcsén, Ungváron, Munkácson, Nyitrán, továbbá felsőleányiskolát Kassán és Pozsonyban. Igényt tartanak még két magyar nyelvü mezőgazdasági középiskolára, egy fémipari szakiskolára, négy tanitóképzőre és a meglévő kereskedelmi és polgári iskolák fejlesztésére. A magyar pártok memoranduma élénk feltünést keltett és politikai körökben érdeklődéssel várják a kormány válaszát.

Az erdélyi zsidóság iskola-álláspontja a román sajtóban

Cluj-Kolozsvár, jun. 4. A bukaresti demokratikus sajtóorganumok, az erdélyi kisebbségi tiltakozások hatása alatt, sürün és részletesen foglalkoznak a magánoktatásról szólló törvényjavaslat kritikájával. A sajtó-kampányban mindenekelőtt az „Adeverul“ jár elő jó példával, amely hasábjain megszólaltatja az erdélyi kisebbségek vezetőit. Az „Adeverul“ mai száma az erdélyi zsidó kisebbségi álláspontot ismerteti dr. *Fischer* József és dr. *Marton* Ernő nyilatkozatai alapján. *Dr. Fischer* József az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke részletes nyilatkozatában körültekintő alapossággal fejtette ki a zsidó nemzeti kisebbségi álláspontot és rámutott arra, hogy az erdélyi nemzeti alapon álló zsidóság soha sem fogja feladni kisebbségi jogaiért és nemzeti nyelvéért folytatott harcát. *Dr. Marton* Ernő nyilatkozatában világos és konkrét precizirozását adja az anyanyelv, nemzeti nyelv és államnyelv fogalmának. Az érdekes nyilatkozat egy kitételét az „Adeverul“ sajnálatos elirásából tévesen adta vissza. *Marton* Ernő nyilatkozatában azt szegezte le, hogy *ma* az erdélyi zsidóság nagy többségének anyanyelve a magyar, a *következő generációkban azonban remélhetőleg a héber lesz.* Az „Adeverul“ munkatársa az interjuban e helyett azt irta, hogy a jövő zsidó generáció anyanyelve a román lesz. E helyreigazitással egyidejüleg dr. *Marton* Ernő helyreigazitó közleményt küldött be az „Adeverul“-nak és a „Renastirea“ cimü zsidó nemzeti lapnak is.

Kik vándorolhatnak ki Palesztinába

A Palesztinahivatal informativ brosurákat fog kiadni a közönség tájékoztatására. A palesztinai kormány bevándorlási kategóriái. Senkisem vándorolhat ki, akinek nincs utiköltsége. Mit vár Palesztina a kivándorlóktól

(*Cluj-Kolozsvár*, junius 4. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség legutóbb megtartott nagyintézőbizottsági ülése is megállapitotta azt a tényt, hogy ma itt Erdélyben a Palesztina iránti tetté fakadó vágyakozás *óriási mértékben megnövekedett.* Lehet, hogy a hét év óta állandóan hangsulyozott eszmének, a cionizmusnak térhóditása ez, lehet, hogy a nyomasztó gazdasági viszonyok kényszeritő hatása kergeti az embereket az egyetlen ország felé, mely kinyitja kapuit az európai gyülölettengerből puszta életüket átmentő zsidók előtt, azonban egy a tény, amivel számolnunk kell és ez az, amelyet a nagyintézőbizottság is megállapitott, hogy a kivándorolni szándékozók száma, nem lehet tudni, hogy örvendetes, vagy elszomoritó, de óriási mértékben megnövekedett. Ez pusztán attól függ, hogy milyen ok vezeti a mi zsidóinkat Palesztinába. Mit keresnek, mit óhajtanak megtalálni kétezer év óta elhanyagolt és mégis mindig uj országunkban. Kalandvágy-e, vagy pedig önmagától megérett kötelességérzés az inditó erő.

A kivándorolni szándékozó tájékozatlan tömeg

Ezt mindenesetre megállapitani nagyon nehéz, sőt legtöbb esetben lehetetlen. Éppen ezért jelentkezetteinket, akiknek legtöbbje minden bekövetkezhető eshetőségre, minden sulyos munkára el van szánva, abból a szempontból kell megvizsgálnunk, hogy az ország követelményeinek megfelel-e testileg, fizikai munka szempontjából és csak másodsorban jöhet tekintetbe a megláthatatlan lelki kérdés, hogy mi vezéreli az illetőt Palesztinába.

Ezerszámra állanak a kivándorolni szándékozó zsidó munkásaink anélkül, hogy tudnák, hogy mi az, amit tőlük Erec Jiszráél vár. És **százszámra** vannak Palesztina-bizottságok, amelyek dacára a gyakori informativ körlevélnek, melyet a központi Palesztinahivataltól kapnak, nem tudják, hogy mit válaszoljanak az ezernyi kérdésre, mellyel őket a jelentkezők elárasztják.

A palesztinabizottságok konferenciája

A Palesztinahivatal egy részletes brosurát fog kiadni, amely az összes kérdésekre igyekszik választ adni és közelebbről össze fogja hivni a Palesztinabizottságok konferenciáját, hogy instruálja vidéki vezetőtagjainkat. Addig is azonban az Uj Kelet hasábjain akarjuk megismertetni azokat a lehetőségeket, amelyekre legtöbb ember számit és meg fogjuk ismertetni azokat a követelményeket, amelyeket az ország, Palesztina, állit a Palesztinahivatalokon keresztül a kivándorlók elé.

Palesztina ma még a kezdet nehézségeivel küzdő és a fejlődésnek egész a kezdetén álló ország. Intenzivnek nevezhető munka tulajdonképen csak a háboru befejezése óta kezdődött meg. A zsidó lakosság **száma** alig kétszázezer. A lakóság többi része egyáltalán nem tekinthető európai értelemben vett fogyasztóközönségnek. Ilyen körülmények között az ország fejlődőképessége egyelőre nem engedhet meg nagyobb arányu kivándorlást, mint amekkorát a kivándorolni szándékozónak egy tizede is kitesz. Ez az egyetlen oka annak, hogy a kivándorlási feltételek oly szigoruak.

Milyen kategóriákat állitott fel a palesztinai kormány

A palesztinai kormány a kivándorlókat öt kategóriába sorozza, egy hatodik kategória pedig a turisták kategóriája. A kivándorlók, akik családonként (utlevelenként) legalább 500 angol font vagyonnal rendelkeznek és ellenük sem cionista szempontból, sem egészségügyileg semmi kifogás nem emelhető, a vizumot a kolozsvári Palesztinahivatal ajánlása alapján, minden további nélkül megkaphatják.

Azok, akiknek Palesztinában valamilyen állásuk van és az illető cég a kivándorló existenciáját a palesztinai hatóságok előtt irásban garantálja és ezt az irást az itteni konzulnak beküldi, szintén vizumot kapnak az ugynevezett „C“ kategória alatt. Palesztinából bárki, akiknek ott tartózkodása legalizálva van, apjának, anyjának, fiának, leányának, vagy testvérének vagy feleségének bevándorlási engedélyt, „drisa“-t küldhet. Ez az ugynevezett „D“ kategória. Tizennyolc évnél fiatalabb egyének, akik Palesztinába tanulni mennek és az iskolától, amely őket felvette, az itteni angol konzulhoz cimezve felvételi igazolványt kapnak, valamint a 45 évnél idősebbek, akik vallási okokból mennek az országba és mint ilyenek a palesztinai kormánytól beutazási engedélyt kapnak „F“ kategória alatt kapnak vizumot.

Mi a certifikat

Az ugynevezett „certifikat“-ok, amelyeket a palesztinai kormánytól az egész világ ezen kategóriájába sorozható zsidóinak számára a Cionista Szervezet kap félévenkénti kontingensekben, az „E“ kategóriát képezik.

A kapitalisták, akiknek, mint emlitettük, 500 fontot kell partraszállásukkor felmutatni a „B“ kategóriához tartoznak, és a turistáknak pedig a palesztinai kormány „Category A“ megjelöléssel ad vizumot.

Minden kategórián belül csak azok utazhatnak ki, akiknek teljes utiköltségük van. Többször fordultak már a Palesztinahivatalhoz olyanok, akik azt hitték, hogy a Palesztinahivatal még utiköltséggel is ellátja a kivándorlókat. A Cionista Szervezetnek erre a célra sohasem volt semminemü alapja, kivéve a chaluc szervezeteket, de nem is elv a cionistáknál, hogy *nedvekhez juttassa* a kivándorlókat. Aki Palesztinába akar kimenni és még nincs hozzá pénze, erős munkával, megfeszitett szorgalommel és minimálisra redukált igényekkel éljen addig, amig a szükséges összeget két keze munkájával előteremti. Igy sokkal kevésbé csalatkozhatik az illető Palesztinában, mert már itt hozzászokott a munkához és igy a gondolkodásmódja inkább felel meg az országot épitők öntudatos zsidó munkások a chalucok mentalitásának.

A chalucok kategóriája

Az összes ismertetett kategóriák közül legfontosabb a chalucok kategóriája az „B“ kategória, amelybe sorozottakért a Cionista Szervezet vállal garanciát. És ezért a garanciáért az ország követelményeket állit fel a kivándorlóval szemben. Ezek a követelmények összessége az, hogy az illető minden körülmények között megfeleljen az országépités pioniri munkájának. A többi kategóriákkal szemben is vannak a palesztinai kormánynak és a Cionista Szervezetnek bizonyos erkölcsi követelményei, amelyeknek teljesitését a Palesztinahivatal, mint a palesztinai kormánynak és a jeruzsálemi Liskath Haallijának megbizottja vizsgálja felül. A követelmények ismertetését, hogy mit vár Erec Jiszraél a kivándorlóktól, következő számunkban kezdjük meg.

Rosenfeld Sándor

Csehszlovákia nem tudja fizetni adósságait

Prága, junius 4. A „Venkov“ cimü ujság, amely tudvalevőleg *Svehla* miniszterelnök lapja, azt irja mai számában, hogy Csehszlovákia képtelen eleget tenni külföldi tartozásainak és ezt annak tudja be, hogy az összes gazdasági egyezmények, sőt a békeszerződések revizióra szorulnak, mert mai formájukban nem állhatnak fenn.

SUCHARD
CSOKOLÁDÉ
HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak a nők **gyöngéd, hamvas arcbőrére.**
Kaiser Borax-*szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.*
Ezért vegyen ön is még ma eredeti
Kaiser Borax-ot
a piros skatulyában.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánsági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szlerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek
5685. Szivan 13.
1925. junius 5.

„Mert a te férjed az alkotód az Örökké Létező, a seregek ura“
Jes. 54.

Hált velünk egyszer, s akar az Isten,
Valamit nagyon akar mibennünk
Azért is kavargat vérünkben minket
Olyan örökké az életüstben.

Asszonya néki, viseljük terhét
S nagyon vigyáz, hogy belé ne haljunk
Mivel, csak élő mivelünk tudja
Világra szülni vajudó tervét.

S valahol néhány uj zsidó támad
Akik az élet meghirdetői,
Azok mind, magukat nyujtó szerszáma
Az Isten titkos akaratának.

g. j.

— **Nem utazhatnak a chalucvizummal rendelkező chalucok, mig külön értesitést nem kapnak.** *A Palesztinahivatal ujolag felhivja azok figyelmét, akiknek utlevele Csernovitzban van vizumozás végett, hogy amig távirati értesitést nem kapnak indulásuk pontos dátumára vonatkozólag és a nevüket az Uj Keletben nem olvassák a transzport kivándorlói között, semmi körülmények között se utazzanak el Constanzába. Az indulás idejét a Palesztinahivatal megfelelő módon és időben közölni fogja.*

— **Az Aviva felhivása.** Az Aviva Hitachduth az alábbi sorok közlésére kérte fel lapunkat. A Hitachduth volt Ros-Haavivá-jának Markovits Bözskének esküvőjét családi okokból e hó 16-ikára halasztották el. Felkérjük a vidéki Avivákat, hogy üdvözlő táviratait e dátumra küldjék. Egyszersmind felkérjük az Avivákat, hogy az aranykönyvi akció begyüjtött összegeit ezen időpontig juttassák el a nemzeti alaphoz.

— **Egynapos nyomdászsztrájk Beniczky mellett.** Budapestről jelentik: A Beniczky-ügy ma váratlan következményt vont maga után. Az „Az Ujság“ betiltása miatt a fővárosi nyomdai munkásság egynapos tiltakozó sztrájkot proklamált és a csütörtök déli lapok már nem is jelentek meg. Pénteken reggel szintén nem lesz lap. Politikai körökben az izgalom tovább tart és a párthelyiségekben szünet nélkül folynak a megbeszélések. Beniczky letartóztatásának hire már a külföldi lapokba is eljutott és mindenütt élénk visszhangot keltett. A nyugateurópai sajtó legnagyobb része Beniczky mellett foglalt állást és követeli a mai magyar uralom likvidálását. A londoni „Evening Standard“ és a „Daily News“ a Reuter távirati iroda nyomán közli a fővárosban lejátszódott eseményeket. A „Times“ budapesti levelezőjének tollából informálja olvasóit a Beniczky-ügyről. Párisban a lapok csupán a tényeket regisztrálják. A bécsi sajtó általában Horthy ellen ir.

— **Megszöktek a kommunista-per vádlottai?** Bukarestből jelentik: A kommunista-per ma délelőtti tárgyalásán az elnök konstatálta, hogy a vádlottak közül 18-an, köztük Pauker, Dobrogeanu Gherea, Filimon, Margulis, Kovács, Ilie, Gyöngyösi és Karoszki nem jelentek meg a tárgyaláson, noha szabadlábrahelyezésükkor kötelezték magukat arra, hogy a tárgyalásokon pontosan megjelennek. Az elnök a vádlottakat megszököttnek nyilvánitotta és ellenük az elfogatási parancsot kiadta.

— **Ujabb hatszáz embert tartóztattak le Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A rendőrség nagyszabásu igazoltatási eljárást kezdett meg, amelynek során eddig hatszáz embert tartóztattak le. Ezeknek legnagyobb részét a szófiai összeesküvésben való részvétellel vádolják. A letartóztatottak iratai között állitólag megtalálták a kommunista párt központi bizottságának levelét, amely a forradalom kikiáltására buzditja tagjait. Burgasban, ahol az összeesküvők ellentállást kiséreltek meg, a rendőrség lelőtt két munkást, egyet pedig elfogott. Az országban ismét nagy az izgalom.

— **Postasztrájk fenyeget Franciaországban.** Párisból jelentik: A postaalkalmazottak memorandummal fordultak a kormányhoz és fizetésük javitását kérték. Minthogy a kormány a válaszra gondolkodási időt kért, a postások szakszervezete bejelentette, hogy ki fogja mondani az általános sztrájkot. Remélik, hogy az utolsó pillanatban sikerül a sztrájkot megakadályozni.

— **A bukaresti városi tanács adóval akarja sujtani a lakbérszerződéseket.** Bukarestből jelentik: A fővárosi tanács elhatározta, hogy az összes lakbérleti szerződésekre, akár magánlakásokra, akár pedig üzletekre vonatkoznak, adót fog kivetni. Az adó a 100 ezer lej évi bérösszegről szóló szerződéseknél 20, 200 ezernél 25, az azonfelüli összegeknél pedig 50 százalék lesz.

— **Eljegyzés.** *Mandl* József Marosvásárhely eljegyezte *Horovitz* Micit Nagyszebenből. (Minden külön értesités helyett.)

Schlesinger Gizike Sibiu, *Abraham* Samu Cluj, jegyesek.

— **Az orosz szovjet is képviselteti magát a londoni vasuti kongresszuson.** Jelentettük, hogy julius 22-én nyilik meg Londonban a nemzetközi vasut-kongresszus, amelyre Európának minden állama bejelentette részvételét. Romániát a következő szakemberekből álló delegáció fogja képviselni: *Pretorian* István mérnök CFR.-főigazgató, *Mereuța* mérnök, *Rusu* mérnök, *Bals* mérnök és *Stoica* mérnök, mindannyian a CFR. egyes osztályainak vezetői. A kongresszus programjába bele van véve a Rocket-gép centennáriális megünneplése. A Rocket-gép ugyanis a Stephenson találmánya volt és mint ilyen, a világ első gőzgépe. A gépről egy teljes korhü modellt fognak készitení és sinen fogják járatni, hogy kitünjék az óriási haladás az akkori és a jelenlegi géptipusok között. A kongresszusnak egy igen fontos pontja az a javaslat, mely a vasuti szolgálatok idejét napi nyolc órában állapitja meg. A kongresszus is érdekes lesz, mert arra a szovjetállam képviselője is bejelentette részvételét.

— **Öngyilkosság vagy büntett?** A mult hét péntekjén a reggeli órákban egy férfi hulláját fogták ki a Kovács-malom mellett a Szamosból. A halott kilétét ezideig nem lehetett megállapitani, mig most kiderült, hogy *Zauberer* Manónak hivták, szatmármegyei, törökfalusi születésü 55 éves zsidó ember, aki ezelőtt két héttel tünt el a faluból. A mult hét szerdáján éjjel *Zauberert* a Kajántói-ut egy elhagyatott részén találták meg teljesen ruhátlanul és rettenetesen összeverve. Behozták a városba, itt Zauberer csakhamar magához tért és másnap, csütörtökön a mikveba is elment. Egy *Dávidovics* Dávid nevü ember munkatársunknak elmondotta, hogy csütörtök éjjel 11 órakor hallotta, amikor Zauberer hangos loccsanással beleesett a Szamosba. Más verzió szerint Zauberert két ismeretlen férfi lökte a vizbe. Kolozsváron lakó sógora és ismerősei az állitják, hogy Zauberer többször emlegette, hogy öngyilkos lesz, elpusztitja magát. Mindenesetre tudni kellene, hogy Zauberert kik verték el annyira a Kajántói-uton. A rendőrség ez irányban be is vezette a nyomozást.

— **Egy „leépitett“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója.** Ezen cim alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánsági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerü eseménye a **„Pénzvilág“** közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekfeszitő és változatos tartalmu, de mindig izléses stilusban megirt folytatásos cikksorozat, mint egy élő szinjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: **„Pénzvilág“** Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám dijtalanul.

* **Százezres tömegek felvonulását várják az aradi országos árumintavásárra.** Az a hallatlan érdeklődés, amely az aradi országos árumintavásár iránt a bel- és külföldön megnyilatkozik, arra jogosit fel bennünket, hogy leszögezzük: az aradi országos árumintavásár jelentősége és látogatottsága messze meg fogja haladni az eddig Romániában megrendezett árumintavásárok jelentőségét. Ennek okát abban kell keresnünk, hogy az aradi árumintavásár alatt a romániai közgazdasági életnek Arad valóban a központja lesz azon körülmény folytán, hogy ebben az időben Aradon az egész ország közgazdasági életének legégetőbb problémáit fogják megbeszélni az ott megtartott kongresszusokon. Igy a kereskedők roppant népes kongresszusán és az ipartestületek kongresszusán kereskedelmünk és iparunk, a gazdák és szőlőgazdák kongresszusán mezőgazdálkodásunk életkérdéseit tárgyalják. Ugyancsak akkor tartja meg az európai hirü aradi butoripar kiállitását, amely olyan interiöröket mutat be, amilyeneket csak a világvásárokon lehetett látni, továbbá a képző- és iparművészeti kiállitásokat, amelyeket az ország képzőművészeinek és iparművészeinek résztvételével rendeznek meg. Mindezek a kongresszusok és látványosságok előreláthatólag az érdeklődök százezreit zsufolják a vásár tartama alatt Aradon.

* **Epekőben, gyomorbajban** szenvedők kiséreljék meg ezévben a drága **Karlsbad helyett** az olcsó **Mária-völgyet.** Felvilágositás, prospektus: **Dr. Kohn-gyógyszertár, Cluj, Piata Unirii.**

* **Az egészség** igazi forrása a **kolozsi sósfürdőben** rejlik. Kiváló gyógyhatásu hideg és meleg fürdők. Megnyilt junius 1-én. **Kóser étterem.**

* **Orvosi hir.** Dr. Boskovits szakorvos, a Münchenben megtartott fül-, orr- és gégeorvosok kongresszusáról hazaérkezett.

* **Ne féljen! Hyperol-lal** készitse szájvizét, **megvédi fertőző betegségektől,** torokfájástól. Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában.

Ha művészi kivitelü fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
akar venni, ne hagyja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg
SZÉKELY és RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit, asztalosok furnirszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Ne vásároljon addig
csillárt, mig Kiszlingtől nem kapott árajánlatot. Kiszling Rudolf és Fia — Román csillár és bronzárugyára — Timisoara.

Értesités! Még soha eddig nem létezett olcsó árakban árusitjuk ki teljesen a mi még raktárunkon maradt. Ugymint selymek, szövetek, grenadinok, mosóruk stb., mert továbbra csakis a
kötött-szövött rövidárut vezetjük.
Eduard Sándor & Co
Cluj, Piața Unirei No 17.
Olcsó csipkék és harisnyák. Tegyen próbavásárlást. — Tekintse meg kirakatárainkat.

Tennisz nadrág,
lüster sacco, vászon ruhák
Neumann M.
czég
Cluj, Piata Unirii No 14.

KÖZGAZDASÁG

Mit tartalmaz a kamatuzsora elleni törvényjavaslat

20 százalékban állapitják meg az évi kamat maximumát

(*Bucuresti-Bukarest*, junius 4. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A napokban parlamenti iniciativából törvényjavaslatot terjesztettek a kamara elé, a kamatuzsora ellen. A törvényjavaslat a bankkamatot husz százalékban állapitja meg és kétféle szankciót tartalmaz azokkal szemben, akik husz százaléknál nagyobb kamatot számitanak fel.

A javaslat indokolásában rámutat arra, hogy az uzsoratörvény életbeléptetésével kellő korlátok közé szoritották a kereskedelmi profitot, a termelési profitot, ugyszintén szabályozták a lakók és háztulajdonosok közötti béreket. Éppen ezért nem türhető az, hogy a mai, még mindig nem normális gazdasági viszonyok között a bankok korlátlanul és tetszésük szerint számithassanak fel kamatokat a folyósitott hitelek után és főleg nem szabad tétlenül nézni, hogy

egyes bankok büntetlenül számithassanak fel néha ötvenszázalékos kamatot is.

A törvényjavaslat, melyet harminc képviselő, köztük a kamara négy alelnöke, irtak alá, az alábbi hét pontban foglalja össze a kamatok szabályozását:

1. Huszszázalékos kamatnál nagyobb évi kamat elfogadása büntetendő cselekmény.

2. A jelen törvény értelmében a huszszázalékos kamatban benne kell foglaltatniok az összes folyósitási és mindenféle más költségek, ezek, vagyis az évi kamat a költségekkel együtt sem tehet ki többet a fentemlitett husz százaléknál.

3. Ezen törvény rendelkezései, a közérdekre való tekintettel, az érvénybelépés napján az összes kamatokra, költségekre, vagy bizományi dijakra, stb.-re kiterjednek, tekintet nélkül arra, hogy azok késedelmi kamatok, vagy pedig a törvény megjelenése előtti szerződésekből származnak és már régebben esedékessé váltak.

4. A törvény rendelkezései ellen vétőket 5—10 napi elzárással, vagy pedig 10—100 ezer lej pénzbüntetéssel fogják sujtani.

5. A pénzbirságból befolyó összegeket az I. O. V. nemzeti céljaira fogják felhasználni.

6. A törvény elleni vétségek megállapitását az ügyészségek, a vizsgálóbiróságok, a járásbiróságok és a kereskedelmi iparkamarák által e célra delegált bizottság tagjai fogják eszközölni.

7. Ezen ügyek végleges tárgyalásánál és az itélet meghozatalánál, valamint az itélet elleni felebbezéseknél a spekuláció megfékezéséről szóló törvény 26. szakasza 2, 4 és 5 pontja, ugyszintén a 28—34 szakaszok szolgálnak irányadóul.

A kolozsvári Közgazdasági Bank R.-T. közgyülése

(*Cluj-Kolozsvár*, junius 4. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A kolozsvári *Közgazdasági Bank Részvénytársaság* ma délután tartotta évi rendes közgyülését *dr. Hirsch* Gyula vezérigazgató elnöklete mellett. A közgyülésen számos részvényes jelent meg, valamint jelen volt *Jonescu*, a Banca Nationala vezérigazgatója is. Az intézet elmult évi működéséről *Starach* H. Viktor miniszteri tanácsos, jegyzőkönyvvezető, terjesztette elő a jelentést, melyet a közgyülés egyhangulag elfogadott. A mérlegmegállapitás után a hatmillió lejre emelt alaptőke uj részvényeinek elhelyezését igazolta a közgyülés és az igazgatóság tagjainak megadta a felmentvényt.

A közgyülés ezután az uj igazgatósági tagokat választotta meg a következő urak személyében: dr. Serbán Mihály, gazdasági akadémiai tanár, Weinrich Károly a Solvay-müvek igazgatója, Blatt Mór földbirtokos, Blatt Ignác, Christache Siminescu volt pénzügyi vezérigazgató, dr. Láday István ügyvéd, miniszteri tanácsos, Molnár Jenő, a Molnár és Pintér cég beltagja, Hirsch Adolf, Negrutiu F. Juon a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöke, Semlyén Tivadar szamosujvári szeszgyáros, Szakács Kálmán nagykereskedő, a Biasini cég tulajdonosa, dr. Hirsch József ügyvéd, dr. Hosszu Vazul földbirtokos, dr. Semlyén Hugó, Starach H. Victor miniszteri tanácsos és dr. Hirsch Gyula. A felügyelőbizottság tagjai lettek: dr. Borbély István a Banca Marmorosch igazgatója, Nicolae Caciula, a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, Victor Dumitriu pénzügyigazgató és Blatt Dávid.

Az intézet vezetősége a következőképen alakult: Ügyvezető alelnök dr. *Hirsch* Gyula, vezérigazgató *Blatt* Ignácz, helyettes vezérigazgató dr. *Semlyén* Hugó. Ügyészek: dr. *Benedek* Dezső és dr. *Hirsch* József.

A közgyülés az elmult évi nyereségből részvényenkint tizszázalék osztalékot állapitott meg, amelyet az esedékes szelvény ellenében folyó évi julius 15-től fizet ki az intézet.

Csehszlovákia nem emeli a bankkamatlábat. Prágából jelentik: Az utóbbi időben az a vélemény uralkodik csehszlovák bankkörökben, hogy ujra fel kell emelni a hivatalos bankkamatlábat. A bankbizottság legutóbbi havi ülésén megállapitotta, hogy az elmult időszakban nem volt ok a hivatalos kamattételek megváltoztatására. A jelenlegi kamattételek megváltoztatásáról szóló hireszteléseknek — ugylátszik — tisztára spekulativ hátterük van, mert illetékes helyen kijelentették, hogy jelen pillanatban sincs ok a hivatalos kamatlábnak sem felemelésére, sem leszállitására. Amióta Csehszlovákia legutóbb felemelte kamatlábát, azóta Ausztria 2 és Magyarország 1 százalékkal leszállitotta a kamatlábat, ugy, hogy nagyrészben csökkent a Csehszlovákia és a szomszédállamok kamattételei között fennálló diszparitás.

A magyar bankok megkezdték a jelzálogkölcsönök folyósitását. Röviddel ezelőtt egyik cikkünkben ismertettük azokat a nehézségeket, amelyek meggátolják, hogy a romániai pénzintézetek megkezdjék a jelzálogkölcsönöket, amely üzletág ujbóli bevezetésére pedig annál is inkább szükség volna, hogy ezáltal az annyira nélkülözött épitkezés megkezdését elősegitsék. Budapesti jelentések szerint a magyar nagybankok már megkezdték a rövid lejáratu jelzálogkölcsönök folyósitását. Elsősorban fővárosi és városi házakra, valamint uj házak épitésére nyujtanak jelzálogkölcsönöket átlagosan 18 százalékos kamat mellett.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társascégekről, azok *személyi és vagyoni megbizhatóságáról, fizető és hitelképességéről* pontos, preciz, gyors és diszkrét *hiteltudósitásokat* adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág" országos *hiteltudósító*, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Junius 4-én

A lej: *Zürichben* 245·00, *Párisban* 950, *Budapesten* 330.

Kolozsvár. A mai napon lanyha üzlettelen volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29·60—29·30, Prága 6·28—6·32, Budapest 330—331, Páris 10·60—10·65, Zürich 41·10—41·15, Newyork 210·00—212·00, London 1035—1040, Milánó 8·50—8·55.

Zürich. *Nyitás—Zárlat:* Berlin 122·85—122·80, Amszterdam 207·35—207·35, Newyork 516·00—516·00, London 2508·00—2508·00, Páris 2560·00—2535·00, Milanó 2087·50—2075·00, Prága 1535·00—1520·00, Budapest 72·75—72·68, Belgrád 860·00—830·00, Bukarest *245·00—245·00*, Varsó 99·75—99·25, Bécs 72·80—72·80.

Bukarest. *Devizák:* Páris 10·48, Berlin ——, London 10·35, Newyork 211·75, Milánó 8·58, Zürich 41·20, Bécs 29·90, Prága 6·32.

Bukarest. *Valuták:* Napoleon 800, német márka 50·50, leva 1·50, török lira 115, font sterling 1035, francia frank 10·55, svájci frank 41·25, olasz lira 8·58, drachma 3·70, dinár 3·40, dollár 212·00, lengyel forint 39·00, osztrák shilling 30·00, magyar korona 30·00, cseh korona 6·32 belga frank 10·40, holland forint 81·00

Hatóságilag engedélyezett **Végeladás!** Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divataru üzletünket **teljesen feloszlatjuk** és a nagymennyiségü elsőrangu áruraktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárusitjuk.**

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piața Unirii (Főtér) 8. szám.

Berendezés eladó Berendezés eladó

Dr. GOLDBERGER EDE

szakorvos, bőrgyógyászati rendelőjét Cluj, Str. Saguna (Bartha Miklós-u.) 5. sz. alá helyezte át.

ארטה כשר **étterem!** Oradea-Maren a „BIHORUL" (Lloyd) orth. koser étterem, tényesen berendezve, Fuchs Benjámin főrabbi felügyelete alatt **megnyilt.** Alkalmi ebédek és vacsorák. Olcsó abonoma. Friss villasreggeli ארטה כשר **étterem!**

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztitás CZINK, Cluj

SPORT

A kolozsvári kerület bajnoki tenisz-versenye. A kolozsvári Comitetul Regional tenisz-szakosztálya nagy előkészületeket tesz a kerületi bajnoki tenniszversenyre, amelynek küzdelmei a sétatéri sporttelep 7, 8, 9-es számu tenisz-pályáin kerülnek eldöntésre. A tenniszsport Kolozsváron különösen az utóbbi években rendkivül nagymértékben fejlődött. Mig régebb sok volt az a 20 pálya, amely a sétatéren van, ma a tenniszezők egy nagyon kis része üzheti kedvenc sportját e pályákon. A kevés pályához még hozzájárul a tenisz-szakosztály rosszindulatu pályaosztása is. Minden akadály ellenére szépszámu és jókvalitásu tenniszezőkkel dicsekedhetik Kolozsvár. A verseny rendezése nagyszerünek igérkezik. Erre való tekintettel a Haggibbor vezetősége elhatározta, hogy teljes tenniszgárdájával résztvesz a versenyen. Ezek szerint a következők neveztek be a Haggibbor szineiben: ifj. női egyes. Hirsch Klárika, Gergely Lili, Farkas Olga. II. osztályu férfi egyes: Fenichel Ernő, Baumzweig Marcel, Baumzweig Bumi és Grünfeld N. I. osztályu férfi egyes: Baumzweig Bumi, Baumzweig Marcel, Grünfeld N. Vegyes páros: Gottliebné—Grünfeld N., Farkas Olga—Fenichel Ernő, Baumzweig Marcel—Gergely Lili és Rosinné—Baumzweig Bumi. Férfi páros: Baumzweig Bumi és Marcel, Fenichel és Grünfeld. A Haggibbor több kiváló ifjusági tenniszezője nem indulhat a versenyen, mert annak időpontja összeesik vizsgáikkal.

A Blue Star mérkőzését olyan érdeklődés kiséri, aminőre még nem volt példa. A kolozsvári egyesületek külsőleg is impozánssá akarják tenni a Blue Star szereplését és ezért küldöttség ment a határra a csapat fogadására. A küldöttségnek Nagy Lajos szövetségi biró a kolozsvári biróbizottság elnöke, Farkas Ernő a Haggibbor intézőhelyettese és Popescu Joan szövetségi kapitány a tagjai. Itt említjük meg, hogy elővételi jegyek csakis a Sparta-áruházban (Calea Victoriei 5) kaphatók.

Az Amateurok kolozsvári szereplése még egyáltalában nem bizonyos. Vasárnap Bukarestben játszik ugyan a kitünő bécsi csapat, a tárgyalások arravonatkozólag, hogy itt is játszanak egy mérkőzést, folynak ugyan, de még nem valószinü, hogy sikerre fognak vezetni. A játékosok ugyanis nem lehetnek távol ennyi időre munkahelyeikről, ezért könnyen lehetséges, hogy csak egy mérkőzést játszanak Romániában.

Szerkesztői üzenetek

W. S. Tinca. Ha nem mint egyetemi hallgató tud kijutni, akkor kár minden fáradságért és költségért.

G. W. Petroseni. Forduljon a Palesztina-Hivatalhoz, (Cluj Calea Regele Ferdinand 48.)

L. N. Buziás. Fájdalom, nincs módunkban ilyen irányban szolgálatára lenni.

L. I. Orsova. 1. Clujon. 2. Kevés kilátás van rá. 3. Erre semmi kilátás. 4. Csak Bukarestben. 5. E hónap utolsó napjaiban és julius 4-én. 6. Ha érdekes, szivesen közöljük.

L. R. Abrud. Bármily maró folyadék alkalmas a kellemetlenség megszüntetésére.

F. S. Simleul-Silvaniei. Ilyen gyár nincsen az országban. E cikkben való szükségletünket jórészt Bécsből és Csehországból szerezzük be.

M. S. Ruscova. Legjobb, ha a helyi hatóságok utján ismét szorgalmaztatja az ügyet.

R. B. Sibiu. Ilyen hosszu versre nincs helyünk.

K. Zs. Satumare. Verse szép, egyéni és formás, de nem napilapba való. Bármely nivós hetilap, ugy véljük, szivesen fogadná.

L. M. és K. M. Cluj. Még fejlődniök kell.

Kimutatás

a Marpa Lanefes (Kó házi betegeket élelmező) egyesületnek 1925 évi május havi működéséről. Kiosztott ebédek száma 968 adag. Kiosztott tej mennyiség 173 liter. Kiosztott bor mennyiség 14 liter. — reggeli, — vacsora. *Bevételek:* Tagdijak 16,375 lej. Betegek hozzájárulása 1600 lej. Templomi és egyéb hozzájárulások 1220 lej. Ebédek megváltások 448 lej. Adományok 4003 lej. Összesen 23,646 lej. — *Kiadások:* Ételhordásért 4698 lej. Igazgatási költsége a 3800 lej. Jutalékokra 2981 lej. Konyhai kiadások és főzés 874 lej. Tejszámla városi betegeknek 1182 lej. Segélyek és egyéb kiadások 6404 lej. Egyenleg 3707 lej. — Összesen 23,646 lej. *Mózes Elek* titkár. *Neumann Mórné* elnök.

Kilakoltatásom miatt összes **perzsaszőnyegeimet,** egész uj **zongoráimat** um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. **Részletre is.** leszállitott árban árusitom. **Részletre is.**
STERNBERG Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Neuralgine Jurist

megszünteti a migrént és neuralgiat.
A fejfájást azonnal megszünteti.
Ügyeljünk az eredeti csomagolásra Kapható minden gyógyszertárban és drogeriaban. 2

Megnyilt! ארט. כשר Megnyilt!
legmodernebb berendezésü
szalámigyár.
Postacsomagokban is legjutányosabb árban szállit. Hechser és árjegyzék kivánatra bárkinek.
Schnabel Hermann, Cluj
Piata M. Viteazul 26.

Bucuresti
LUTHER söresarnok megnyilt Piata Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér) **18.**
A Tornavivódával szemben

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javitásokat vállal
GÁSPÁR müszerész, Árad
Str. Horia 1. (v. Széchenyi-u.)
Javitás végett beküldött müszereket álta i hitelesitéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. **Telefon 315 sz.**

„Express"
Auto garage Atelier mechanic
Str. Londrei (Hosszu) 26. Cluj
Elvállal autó és mindennemü mechanikai szakmába vágó javitásokat, villany- és gázmotor szereléseket. — Mindenkor bérautó szolgálat.

Ki kell költözzünk!
Emiatt kénytelenek vagyunk üzletünket teljesen feloszlatni.
Oriási szövet-, selyem-, vászon- és mosóáru-raktárunkat
még eddig nem létezett olcsó árakban elárusitjuk.
Heller, Weisz & Molnár
divatáruháza, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Rador 2335
Czell sörgyár sörei
A kolozsvári monostori Fióküzlet: Ghillányi-ut 5—7.
URSUS világos
HERCULES dupla maláta
Fióküzlet: Ghillányi-ut 5—7.

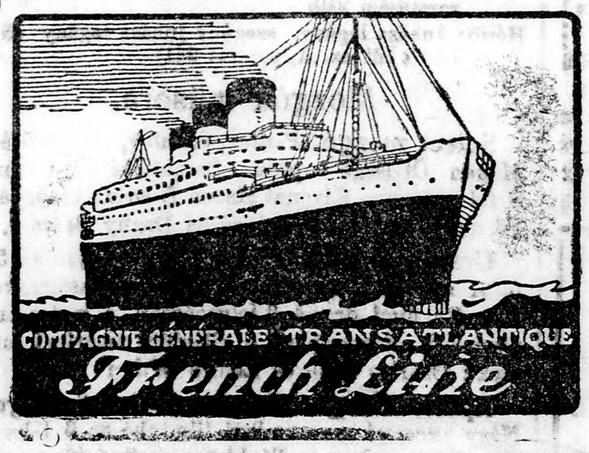

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:
New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.
Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA" S. A. Bucurest,
Pasagiul Comédia
Táviratcim: Transatbuc.
Rador 259

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3·—, vastagabb betüve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lei, állástkeresőknek 30% kedvezmény
Apróhirdetések dija előre fizetendő

Jó karban levő, váltós irógépet veszünk. Cim a kiadóban.

Intelligens zsidó fiatalember irodai alkalmazást keres. Szives megkereséseket a kiadó továbbit.

Különbejáratu butorozott szoba központban, julius elsejére kiadó. Cim a kiadóban. 9152

Müszaki cikkekben jól bevezetett utazót angol gépszij eladásával megbiznám jutalékkal. Sámson Manó, Piata Mihai Viteazul 36. 9165

Figyelem!
ארט כשר
étterem.
Özv. Grosz Adolfné, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vál alja. Izletes konyha. Olcsó árak.

Nagyobb üzlethelyiség esetleg raktárnak azonnal kiadó. — Értekezhetni ugyanott, Honvéd-utca 16. 9151

Barzel
Fierarie Vasüzlet
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13
Teleton 1049

Komplett 6 kötet Ullstein's Weltgeschichte, félbőr diszkötésben eladó. Érdeklődők forduljanak Blum Zsigmondhoz, Oradea-Mare, Str. Aurel Vlaicu No 51. 9168

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy a helyi piacon — **Piaţa Unirei 15.** (v. Mátyás kir. tér) szám alatt

fióküzletet nyitottunk,

amelynek látogatására a n. é. közönséget ezennel meghivjuk.

Meini Gyula
kávébehozatala.

Magános hölgy lakást, esetleg teljes ellátást kaphat uri családnál. Cim a kiadóban.

Széchenyi-tér legjobb helyén levő üzlethez, kedvező feltételek mellett társ keresteti. Cim a kiadóban.

Angol börgarnitura, két irióasztal eladó, Strada Corches (volt Vár-utca) 7, iroda kapu alatt jobra, délután 5—6 között. 9162

Tengerit
waggontételekben szállit Reiter Frigyes, Timisoara, Str. Jancu Vacarescu 1. 9148

Ügyeljen a cimre!
Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.
Berkovits né
ארטה כשר vendéglőjét kerthelyiséggel kibővitette. Ismert elsőrendü konyha. Mérsékelt árak!

Románszentgyörgyön megnyilt כשר éttermünk Grün és יחזקאל ראזענבערג מקלויזענבורג 9166

Ujra! Ujra!
Szovátán
az Incédy-villában, ארט כשר vendéglőmet junius elsején megnyitottam. Tisztelettel
GRÜNFELD.
Ujra! Ujra!

Târgumures (Marosvásárhely) Reg. Ferd. (Főtér) 70 sz alatt Grünfeld, volt tarnádfürdői vendéglős vezetése mellett elsőrendü orth. כשר éttermet nyitottam. Berkovits Márton. 9170

איין שויב מיט איין זאהן קבלות מנאגי הדור זוכט איין פאכסען אין ארטה געמיינדע. אדרעססע צור אדמיניסטראציאן. 9160

Eladó házastelek. Vétel esetén beköltözhető. Cim a kiadóban.

Kereskedők figyelmébe!
Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérnemüket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl
Hoffmann Ferencz
TOPLIŢA-ROMANA
Kiséreljen meg egy próba minta-csomagot!

SZINHÁZ - MÜVÉSZET

Buzakalász. *Móricz Zsigmond háromfelvonásos szinmüve.* Bemutató a kolozsvári Magyar Szinházban. Ugy éreztük, hogy Móricz Zsigmond darabja állandóan két mereven ellentétes ábrázolási véglet között csapong és ez a kiegyenlitetlenség a darab egyetlen, de sulyos gyöngéje. A főszereplőiben, a kisváros fiatal parasztpolgármesterében és uri származásu feleségében, mintha tisztán szimbolikus eszközökkel akarná bemutatni a háboru utáni idők nagy társadalmi problémáját: a paraszti osztály robusztus feltörekvéséti, a régi uri osztály erkölcsi és anyagi elhanyatlását és az ebből származó szivós konfliktust, élethalálharcot a két osztály között. Ehhez képest a darab két főszereplője inkább csak szimbolikus körvonalakkal van megrajzolva és tetteikben, egész szinpadi beállításukban messze esnek a reális élettől. Különösen a főhősnél ütközik ez erősen ki. Ez a robusztus fiatal parasztember mást se csinál, mint válogatott erős szinérzésü szavakkal programbeszédeket mond a maga paraszti mivoltáról. Magyarázza magát, de nem tettekel, hanem beszéddel. Viszont a darab összes epizódalakjai mesteri szemmel meglátott és a reális élettől ábrázolt figurák, akiknek minden mozdulatából, szavából és tettéből a reális valóság int felénk. Ez a merev kiegyenlitetlenség adja meg a magyarázatát annak is, hogy a tegnapi bemutatón Móricz darabjának egyidőben meleg sikerben volt része, de ugyanakkor hideg megnemértéssel is fogadták. Valahányszor az epizódalakok voltak a szinpadon, a közönség fölmelegedett a reális élet mesteri ábrázolásán, és a hálás, nyiltszini tapsokkal sem fukarkodott. Valahányszor a főszemélyek szerepeltek, a közönség idegenkedve figyelte a természetellenes szituációkat. Különösen nagy és megérdemelt sikere volt Hoykó Ferencnek, aki egy részeges vasuti munkást játszott sok tudatos humorral és szinészi készséggel, továbbá Kemény Lászlónak, a kisvárosi főjegyző ábrázolójának, akinek összesen csak egy jelenése van, de ebbe az egy jelenetbe belé van süritve a kisváros minden karakterisztikuma. Cs. Tóth Erzsi egy fiatal parasztkisasszony szerepében végtelenül bájos volt és szintén őszinte sikert aratott. A két főszereppel a vendégszereplő Táray Ferenc és Baróti Böske birkózott. Amit szinészi rátermettség nyujthat, azt mind bőséges tudással nyujtották, de a szerepük alapelhibázottságán ők sem tudtak segiteni. *g.*

A szinházi iroda közleményei

Juhászlegény, szegény juhászlegény. Egy izig-vérig magyar daljátékot fognak szineszeink bemutatni, melynek szövegét Török Rezső, zenéjét pedig a kolozsvári származásu Magyar László irta. A Petőfi örökéletü verse nyomán készült s telve van napsugaras derüvel, vidámsággal, hangulattal és poézissel Budapesten a Városi Szinházban adták igen nagy sikerrel és igen sokszor. Nálunk a főszerepeket Dajka, Áldor, Inász, Réthely, Leővey, Mihályfi fogja játszani.

Magyar Szinház heti müsora

Péntek: A sárga kabát (Operett, bérletszünetben, sorozat 235)

Szombat d. u. fél 4 kor: Makrancos hölgy (Utolsó ifjusági előadás, Táray Ferenc fellépésével, olcsó helyárakkal, bevezető előadást tart: dr. Rajka László, sorozat 236]

Szombat este fél 9-kor: Juhász legény, szegény juhász legény (Operettujdonság először, premierbérlet 65 sz., sorozat 237)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Krizantém (Operett, mérsékelt helyárakkal, sorozat 238)

Vasárnap d. u. 6 kor: Haláltánc (Táray fellépésével, leszállitott helyárakkal, sorozat 239)

Vasárnap este fél 9-kor: Juhász legény. szegény juhász legény (Operett, napi bérlet 130 sz. B, sorozatszám 240)

Hétfő: Juhász legény, szegény juhász legény (Napibérlet 131 sz. A, sorozat 241)

Mozgók müsora.

Select mozgó. Péntek, szombat, junius 5 és 6. *Manon.* Őfelsége a pénz. Szenzációs tragikomédia 8 felvonásban. Kivonat Menon Lescaut regényéből. Főszerepben Emil Janningsz és Dagny Servaes.

Urania mozgó. Péntek, szombat, junius 5 és 6. *A nyugati karaván.* A csodás gazdaságu országok fe é. Bünügyi dráma 6 felvonásban, a vadregényes nyugatról. Főszerepben a világhirü amerikai müvészek: Charles Ogle és Louise Wilsor.

Apollo mozgó. Szombat junius 6. *Zigotto.* Négy excentricus amerikai filmbohózat 6 felvonásban. Főszerepben a világhirü amerikai filmkomikus Zigotto.

Használjunk kizárólag
כשר כשר
PLANTOL
legjobb növényzsirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámin nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigoruan ortodox rituális előirás szerint.
Képviseli: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Juliu Maniu 8. Telefon 1-18.

A nyári divat
legszebb anyagjai
megérkeztek!
Schottis *crepe de chinek*
" *marocainek*
" *nyersselymek*
" *etaminok*
" *epongeok*
Eredeti schweizi himzett grenadinok.
Fehér
köppenyselymek
és szövetek
nagy választékban.
Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza, Cluj, Piata Unirii No 12. Telefon 961.

Árlejtési hirdetmény.

A Tg.-Muresi Izr. Hitközség ezennel árlejtést hirdet a Str. Gen. Grigorescu (Iskola-u.) 22 szám alatti nagytemplomnál szükségessé vált kupola bádogfedésére és a vele kapcsolatos egyéb kőmüves-, ács-, ólmozó-, asztalos-, mázoló- és festő javitási munkálatokra. Fenti munkálatokra csak együtt tehető ajánlat. Költségvetés és feltételek megszerezhetők a Hitközség titkári hivatalában, Iskola-u. 22 szám alatt. A pályázni óhajtók felkéretnek, hogy sajátkezüleg aláirt, pecsétel lezárt, sértetlen boritékban elhelyezett irásbeli ajánlataikat f. év junius hó 21-ig, déli 12 óráig fentnevezett helyen adják be. Később érkezett ajánlatok vagy pótajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlat ajánlattevő részéről azonnal kötelező, a hitközség részéről pedig akkor ha azt a képviselőtestület is jóváhagyta. Az elnökség fentartja magának a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlati összegre, a pályázók közül szabadon választhasson.

Targu-Mures, 1925. junius 3.

Kohn Henrik, jegyző. *Bretter Vilmos,* elnök.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL"

borotváló por
amely az ország legrégibb gyártmánya, mely most ujonnan átpreparálva, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.
Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL" felirásu valódi.
Reszling József fodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brasszy-utca) 10 szám.